STICHTING

Juli 1998

FORT ORDONNANS

UITGAVE: NEDERLANDS KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM 'FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND'

Groots openingsweekend op 4 en 5 juli

Nieuwe permanente tentoonstelling gewijd aan Poortershaven en 'Dambusters'

In het weekend van 4 en 5 juli wordt in het Fort een unieke expositie geopend. Uniek, omdat daarin ook een Royal Air Force Squadron - No 617 - centraal staat. Voor zover bekend is het voor het eerst in de geschiedenis dat een museum buiten Groot-Brittannië een permanente expositie wijdt aan een RAF Squadron. En het is in dit geval niet het minste. Het gaat om de befaamde 'Dambusters'. Zij zijn vooral bekend geworden door de aanvallen op de Ruhrdammen onder leiding van de in Steenbergen begraven Wing Commander Gibson. Hij kreeg bij deze gelegenheid het Victoria Cross, te vergelijken met onze Militaire Willemsorde.

De 'City Of Lincoln' zal op 4 juli rond 17.00 uur over het Fort vliegen. Op deze foto staan ook veteranen en hun partners van het no 617 Squadron.

Aanleiding tot de expositie is het feit, dat het No 617 Squadron op 3 februari 1945 Poortershaven heeft gebombardeerd. In Poortershaven - op de grens van Hoek van Holland en Maassluis - werden door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog zgn. 'Bibers' geassembleerd. Een van deze mini-duikbootjes is opgevist uit de Nieuwe Waterweg en behoort nu, na restauratie door de Fort-vrijwilligers, zoals bekend tot de topstukken van het Museum.

Ter gelegenheid van de opening zijn 25 veteranen en hun partners van het No 617 Squadron uitgenodigd naar Hoek van Holland te komen. Tijdens een besloten bijeenkomst zal op 4 juli de tentoonstelling geopend worden.

De RAF wordt officieel vertegenwoordigd door Air Vice Marshal Philip O. Sturley MBE, AFC, RAF, SASO Strike Command, AOC No 38 Group. Hij wordt vergezeld door zijn echtgenote. Zij zullen 's morgens per helicopter in Hoek van Holland arriveren. De officiële opening wordt verricht door Sturley en Air Commandore Langston, de voorzitter van de 617 Squadron Association.

Uiteraard is ook de Koninklijke Luchtmacht met een vertegenwoordiging aanwezig, alsmede het Wapen der Artillerie.

Vliegshow

Het Fort blijft deze dag voor het publiek gesloten. Wel is er een unieke vliegshow. Rond 16.00 uur zullen zo'n dertig vliegtuigen over het Fort komen. Deze zullen eerder op de dag te zien zijn tijdens de grote vliegshow in Leeuwarden. Het gaat om onder meer een Spitfire, een MIG-straaljager, F15's en F16's van de Amerikaanse Luchtmacht en een B25 bommenwerper.

Absoluut uniek is dat de 'City of Lincoln' speciaal voor deze gelegenheid uit Engeland komt overvliegen. Deze Lancaster - van hetzelfde type dat destijds betrokken was bij het bombardement op Poortershaven- is ook alleen maar boven Hoek van Holland te zien.

Voor het publiek is de nieuwe expositie zondag 5 juli voor het eerst geopend en wel van 11.00 tot 16.00 uur.

Overigens zijn medewerkenden van het Fort al maandenlang in de weer om Poortershaven en de directe omgeving op schaal na te bouwen. Met name Erik Mostert, Piet Hokke en Hans Onderwater hebben als projectleiders bergen werk verzet om de gegevens boven water te halen.

In deze speciale editie van de Fort-Ordonnans wordt het gehele verhaal verteld van Poortershaven en van het bombardement.

INHOUD

2
Van overslagbedrijf naar assemblagefabriek

3
De aanval: 3 februari 1945, 15.51-15.54 uur

6
Last but not least: 'The Dambusters'

IN MEMORIAM

De Werkgroep Oud-gedienden heeft de volgende kennisgevingen van overlijden ontvangen:

J. v.d. Star - Ltg. 1947/2 Korps Mariniers - geboren 1 september 1927 - overleden 6 september 1997

W. de Wijze - Ltg. OVW-er ('46) Korps Mariniers - geboren 4 april 1927 - overleden 6 september 1997

J. Torreman - Ltg. 1936 Reg. Kustart - geboren 13 mei 1916 - overleden 8 oktober 1997

P.M. Visser - Ltg. OVW-er ('44) - geboren 11 mei 1924 - overleden 28 november 1997

F. Tempelaar - Ltg. 1938-2 Reg. Kustart. - geboren 13 juni 1918 - overleden 28 december 1997

M. Mesman - Ltg. 1936 39e Reg. Infantertie - geboren 6 januari 1916 - overleden 4 januari 1998

N. v.d. Graaf - Ltg. 1940 Kon. Marine - geboren 27 maart 1920 - overleden 3 april 1998

K.J. Bode - Ltg. 1932 Kon. Marine - geboren 28 december 1912 - overleden 21 maart 1998

J.C. Moerman - Ltg. 1927 Reg. Kustart. - geboren 28 januari 1907 - overleden 12 april 1998

S. van Groningen Schinkel - Ltg. 1951 Kon. Marine - geboren 9 november 1929 - overleden 20 april 1998

Namens Bestuur en Werkgroep Oudgedienden hebben we de betrokken families onze deelneming betuigd met dit verlies.
spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte te worden gesteld.

Poortershaven: *Van overslagbedrijf naar assemblage-fabriek van Bibers*

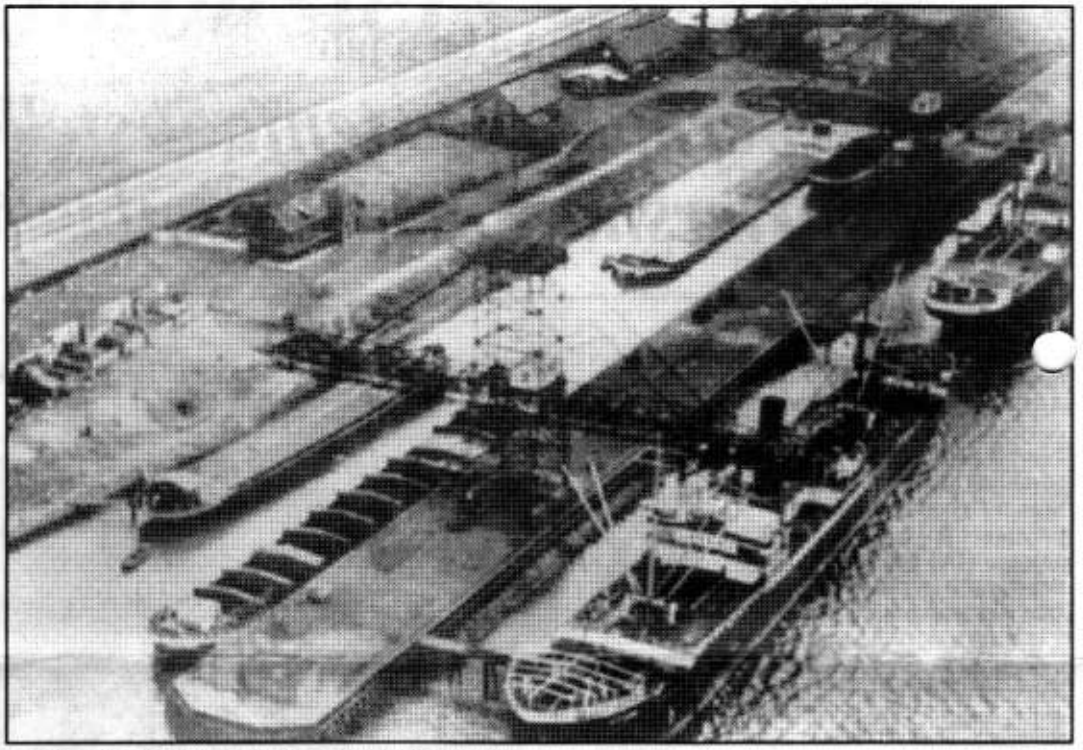

Poortershaven was tot 1938 een overslagbedrijf.

In het uiterste puntje van Hoek van Holland -pal tegen Maassluis aan- zijn nog enkele overblijfselen te vinden van wat eens Poortershaven was, een particuliere haven. Hier was voor de Tweede Wereldoorlog het overslagbedrijf gevestigd van ene Joost de Poorter. De naam van de haven is daarmee natuurlijk meteen verklaard.

Schepen voeren in en uit het insteekhaventje, dat zo'n 350 meter lang was en 30 meter breed. Het had een ongeveer 100 meter brede verbinding met de Nieuwe Waterweg.
Of De Poorter zo blij was met z'n haven is nog maar de vraag. Het slibde voortdurend dicht met zand. Twee keer per jaar moest er worden gebaggerd. Ook toen ongetwijfeld een dure grap.
Tussen het haventje en de Nieuwe Waterweg was een soort pier aangelegd, voorzien van steigers. Bij het haventje stonden verder twee grote loopkranen voor het laden en lossen van de schepen. Eind dertiger jaren werd er ook nog een kleine torenkraan bijgezet.

Woningen

Ook destijds lag de spoorlijn Hoek van Holland-Maassluis er natuurlijk al. Er was zelfs een halte 'Poortershaven'. Het spoor was in feite de enige verbinding met het complex. Een goede weg ontbrak. Je kon er verder alleen te voet of met de fiets komen.
Tussen Poortershaven en de spoorlijn stond nog een blokje van 12 huizen. In 1935, zo is inmiddels bekend geworden, woonden er zo'n 100 mensen in.
Ook stond er een tot woonhuis omgebouwde quarantainebarak. Die barak was bedoeld voor zeelieden met een tropis[illegible] ziekte onder de leden. Ze bl[illegible] er tot ze volledig hersteld waren (of dood gingen).
Daarnaast waren op het complex nog een kruidenierswinkeltje, een kantoortje en een paar losse gebouwtjes te vinden.

Koninklijke Marine

De Poorter verkocht het complex in 1938 aan een Rotterdams Havenbedrijf. Direct daarna werd het overgedragen aan de Koninklijke Marine. Deze richtte Poortershaven in als opslagplaats voor zeemijnen en torpedo's. Daarvoor werden twee stenen loodsen gebouwd, een van 80 x 40 meter en een van 22 x 40 meter. Langs de noordelijke zijkant van de kleinste loods werd een 2,5 meter hoge en 40 meter lange schervenwal opgeworpen. Ver[illegible] kwamen er twee kleine betonnen schuilkelders bij op het complex.

VERVOLG OP PAGINA 3

Meerdere aanvallen geweest

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is meerdere malen geprobeerd Poortershaven te bombarderen. In het begin van de oorlog voerden geallieerde voertuigen zo nu en dan storingsbombardementen uit, waarbij telkens een of twee bommen werden neergeworpen, zonder overigens doel te treffen.
Daarna gebeurde er lange tijd niets. Pas in november 1944 werd Poortershaven van een hoogte van ongeveer 500 meter door bommenwerpers bestookt. Het dak van de grote bunker werd door een zware bom getroffen. De schade bleef echter beperkt tot een vrij diep gat in het dak. Ook de kleinste van de twee, destijds nog door de Koninklijke Marine gebouwde loodsen werd gedeeltelijk vernield.

VOLG VAN PAGINA 2

Ter hoogte van de loodsen werd een 70 meter lange steiger in de Nieuwe Waterweg gebouwd.
Uiteindelijk heeft maar één Nederlands Marineschip, HMS De Ruyter, Poortershaven aangedaan. Voor er een tweede schip kon komen, vielen de Duitsers Nederland binnen.

Kriegsmarine

Niet lang daarna nam de Kriegsmarine Poortershaven in gebruik. Ook als opslagplaats voor zeemijnen. De Duitsers bouwden er nog twee bunkers bij, elk van 56 x 30 meter, met muren van 2,5 meter en plafonds van 3,5 meter dik. Stalen deuren sloten de bunkers af. Ook konden de ingangen - bij dreigend gevaar - afgesloten worden met ...okken beton van elk zo'n 12 ton. Die betonnen blokken hingen aan een takel boven de ingang. Hier werden magnetische en andere zeemijnen opgeslagen.
Er kwamen later nog drie bunkers bij, uit baksteen opgetrokken en bedekt met een dikke laag aarde. Vermoedelijk waren deze bedoeld als schuilkelder.
Over de Schenkeldijk legden de Duitsers een weg aan, geschikt voor motorvoertuigen.

Montagehal

De grote loods die door de Koninklijke Marine was neergezet, werd door de Duitsers ingericht als montagehal. Hier werden uiteindelijk de 'Bibers' geassembleerd. Een van deze eenpersoonsduikbootjes is te zien ...het Fort. Het is enkele jaren ...leden uit de monding van de Nieuwe Waterweg opgevist en door vrijwilligers van het Nederlands Kunstverdedigingsmuseum gerestaureerd.
De vondst van deze 'Biber', nu een van de topstukken van het museum, was mede de aanleiding verder te gaan zoeken naar de historie van Poortershaven.

FORT ORDONNANS

Uitgave van de stichting 'Fort aan den Hoek van Holland, beheerder van het Nederlands Kustverdedigingsmuseum, Stationsweg 82, Postbus 9, 3150 AA Hoek van Holland.
Telefoon/fax: (0174) 382898.
Internet: www.caiw.nl/~kjeremia
E-mail: kjeremia@caiw.nl
Voorzitter: Wil Meier.
Redactie: Marijke Brabander
Vormgeving: Koos Jeremiasse
Druk: Johan Koopmans en Willem v.d. Stap

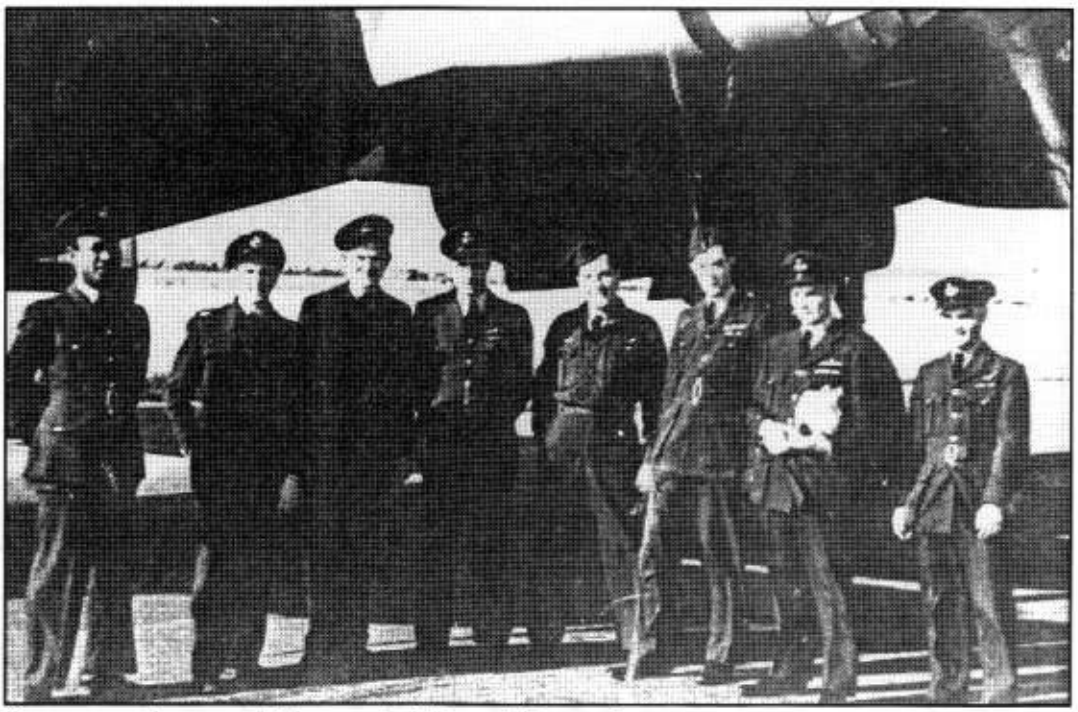

De crews werden vooraf tijdens een briefing geïnformeerd.

Morton Hall, de voorbereidingen

Zaterdag 3 februari 1945, 10.50 uur

Het is zaterdag 3 februari 1945, 10.50 uur. In het Hoofdkwartier van de No.5 Group, gevestigd in Morton Hall bij Swinderby komt een telexbericht - een Action Sheet - binnen. Het is afkomstig van Bomber Command in High Wycombe. Het bevel: bereid een aanval voor op twee doelen in bezet Nederland. Het gaat om de Marinebunkers van IJmuiden en Poortershaven. Bij de aanvallen zal gebruik worden gemaakt van de zware 12.000 pond 'Tallboy' bommen.

De Lancasters die moeten worden ingezet, zo staat vermeld in de Action Sheet, moeten voor Hoek van Holland worden geëscorteerd door een Spitfire Squadron. De Lancasters moeten vliegen op 4200 meter. De aanvalstijd wordt vastgesteld op 16.00 uur.

Dambusters

Het beroemde No. 617 'Dambuster' Squadron van Woodhall Spa wordt aangewezen om Poortershaven te bombarderen met 18 vliegtuigen. Hun taak: het vernietigen van onderkomens voor mini-duikboten. Alle vliegtuigen worden volgens bevel uitgerust met verticaal gerichte daglicht-camera's. (Voor de fotografen onder de Fort Ordonnans-lezers: Belichtingstijd: 1/1300 op f.4 B/Blind. Filter No.4. HSN Film). De leiding van de operatie wordt toevertrouwd aan Group-Captain (Kolonel) Fauquier, een Frans-Canadees vlieger. Vooraf wordt alle mogelijke informatie verzameld om ervoor te zorgen dat de 'crews' zoveel mogelijk kennis van zaken aan de aanval kunnen beginnen. Daardoor hebben ze de beste kans de missie te volbrengen en - nog veel belangrijker - te overleven.

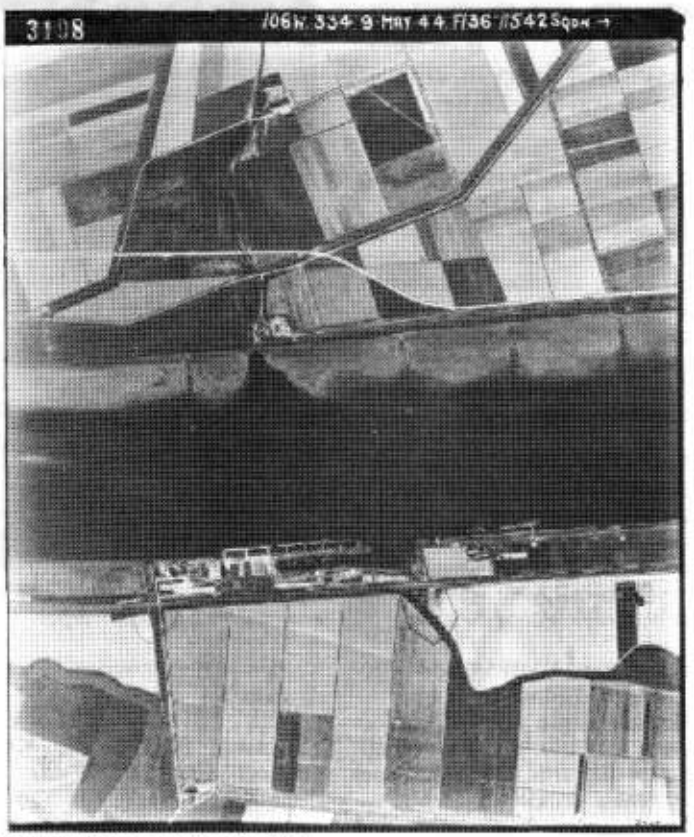

Poortershaven op 9 mei 1944.

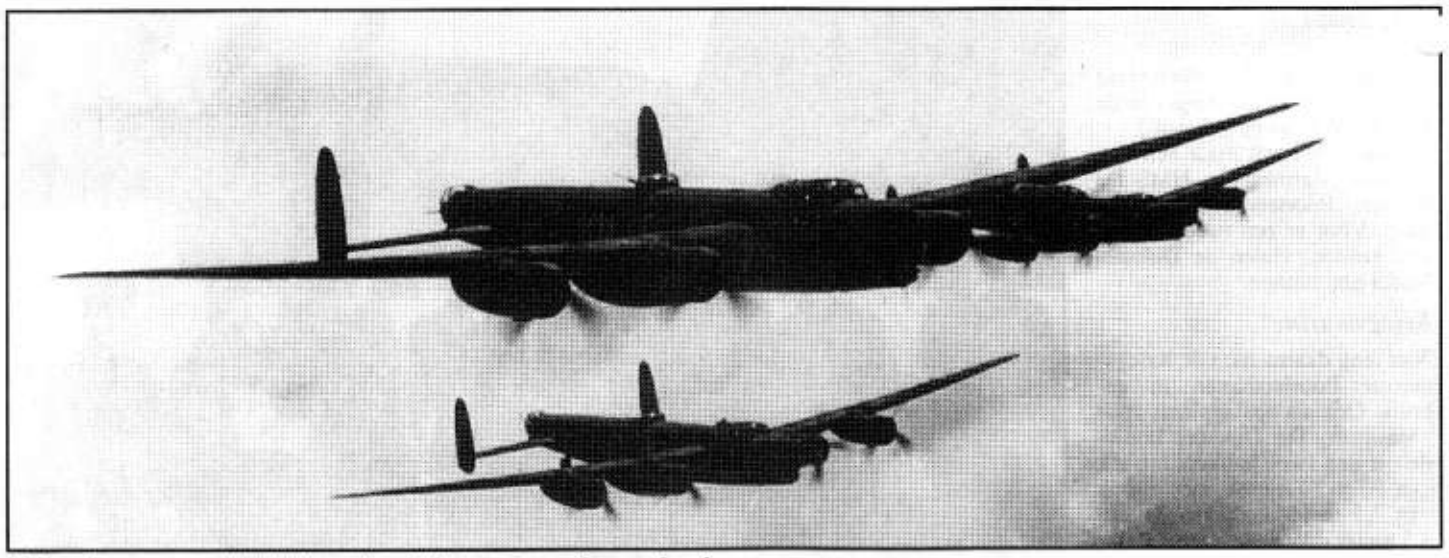

Ook onderweg naar het doel werden de Lancasters gefotografeerd.

Hoek van Holland, de aanval

3 februari 1945, 15.51-15.54 uur

Van alle vliegtuigen die bij het bombardement betrokken zijn geweest, zijn de bemanningen bekend en de vliegtijd. Ook het verslag over de aanval zelf en de resultaten daarvan, zijn boven water gekomen.

Lancaster NG445/Code KC-E/vliegtijd 14.00-16.57 uur.
Bommen gedropt om 15.51 uur van 14.000 voet. Alle bommen bij eerste nadering afgeworpen. Bompatroon zag er gecontreerd uit. Na de aanval moest één propeller in vaanstand gezet worden en keerde het toestel op drie motoren terug.

Lancaster PB415/Code KC-B/vliegtijd 14.08-16.59 uur.
Bombardeerde van 12.700 voet om 15.51 uur ten NW van het doelwit. Bombardement leek zeer accuraat maar was moeilijk te beoordelen door de rook.

Lancaster DV385/Code CK-T/vliegtijd 14.08-16.51 uur.
Bombardeerde van 14.000 voet om 15.51 uur. De bom schoot 50 tot 70 yards voorbij het doel en raakte de spoorlijn ten noorden daarvan. Van slechts drie bommen werd gezien dat zij explodeerden. Ze vielen allemaal net binnen het havenbekken, westelijk van het doel.

Lancaster NG489/Code KC-M/vliegtijd 14.17-17.02 uur.
Bombardeerde om 15.51.15 van 13.700 voet. Twee near-missies werden gezien, waarvan één op de spoorlijn.

Op deze foto is onderin een voltreffer te zien. Linksboven vliegt een andere bommenwerper.

Lancaster PD238/Code KC-G/vliegtijd 14.12-17.03 uur.
Bommen gedropt om 15.52 uur van 13.400 voet. Goede concentratie van bommen aan de oostkant van de schuilplaatsen.

Lancaster ME554/Code KC-F/vliegtijd 14.04-17.12 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.100 voet. Onze eigen bom verdween in een rookwolk boven het doelwit. Goede concentratie van bommen op het doel.

Lancaster EE146/Code KC-D/vliegtijd 14.05-17.12 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.200 voet. Zag drie ontploffingen in het water, dichtbij de buitenkant van de branding (bedoeld wordt waarschijnlijk het door de bommen opgeworpen water). Een bom viel op de spoorweg ten N, 3 of 4 bij de ingang en 1 landinwaarts, 200 yards naar het noorden.

Lancaster LM489/Code K A/vliegtijd: 14.11-17.17 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.000 voet. Bom vloog 30-40 yards over het doel heen.

Lancaster DV405/Code KC-J/vliegtijd 14.18-17.10 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.500 voet. Zag de eerste bom nabij het richtpunt vallen, een in het water bij de ingang van de bunker, een op de spoorlijn aan de noordzijde en een aan de zuidkant van het doel. Gezien werd hoe eigen bom met twee andere in de rook boven het richtpunt viel.

Lancaster DV380/Code KC-P/vliegtijd 14.14-17.00 uur.
Bombardeerde van 13.000 voet om 15.52 uur. Directe treffer. De eerst afgeworpen bom v ca. 500 yards naar het noord De tweede viel in het water WNW van het doel achter de pier. Verschillende andere bommen werden gzien die op en heel dichtbij het doel vielen.

Lancaster DV393/Code KC-R/vliegtijd 14.13-17.01 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.700 voet. Op oostzijde van het doelwit.

Lancaster NG228/Code KC-V/vliegtijd 14.06-17.01 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 14.000 voet. Drie bommen vielen tegelijk en we denken dat de onze een directe treffer was. Dit is aan 617 Squadron gemeld, wij zijn er niet zeker van.

Lancaster PD371/Code KC-S/vliegtijd 14.05-17.14 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.200 voet. Directe treffer. Twee andere treffers precies

VERVOLG OP PAGINA 5

VOLG PAGINA 4

naast die van ons. De meeste bommen leken op de oostelijke kant van de bunkers te vallen.

Lancaster DV391/Code KC-Y/vliegtijd 14.02-16.54 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.700 voet. Het doelwit was bedekt mt rook, juist nadat onze bom was afgeworpen. We zagen dat hij in de rook viel en gedacht wordt, dat het een treffer was. Verder geen resultaten gezien.

Lancaster LM485/Code KC-U/vliegtijd 14.07-16.58 uur.
Bombardeerde om 15.52 uur van 14.000 voet. Richtpunt bedekt met rook en onze bom viel in de rook, ongeveer op de positie van het doel. De bommen lagen goed geconcentreerd.

Lancaster ME562/Code KC-K/vliegtijd 14.01-16.53
Bombardeerde om 15.52 uur van 13.500 voet. Viel in het water bij de ingang van het bekken. Geen resultaten gezien.

Lancaster LM695/Code KC-N/vliegtijd 14.16-17.13 uur.
Bombardeerde om 15.53 uur van 13.700 voet. Toen we de bom gooiden was het doelwit door de rook verborgen en onze bom viel aan de onderkant van de kant. De eerste bom viel nogal ver naar het noorden, maar in het algemeen leek het bombardement goed geconcentreerd rond het doelwit te liggen.

Lancaster ED763/Code KC-Z/vliegtijd 14.10-17.06 uur.
Bombardeerde om 15.54 uur van 13.500 voet. Verondersteld wordt dat de eerste vier bommen directe treffers waren. Onze bom viel midden in de rook van het richtpunt.

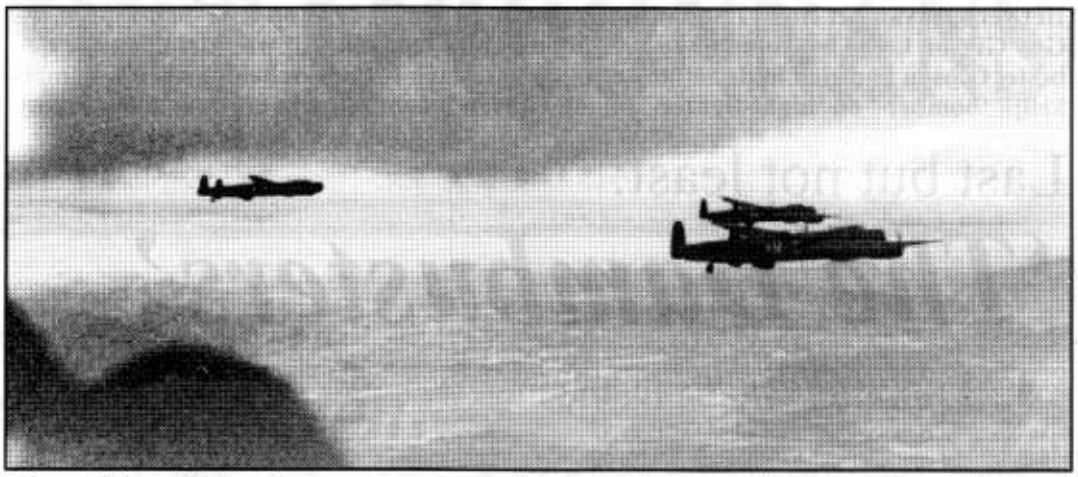

'Geen wolken, zicht goed'.

Een terugblik

De Mosquito XX KB362 AZ-K maakte twee foto-verkenningsvluchten over het doel. De vliegtijd van deze Mosquito lag tussen de 14.48 en 16.55 uur. Piloot Player en Navigator Heath brachten het volgende rapport uit: íDoelwit Poortershaven. Geen wolken. Goed zicht. Bommen goed geconcentreerd. Twee directe treffers gezien en vele near-missies. Geen verdwaalde bommen gezien. "Lancaster attack. A Wizard Prang as they say in the RAF. This building used to be a storehouse for bulbs (flower, not electric light".

Bemanningen

Na de aanval werden de bemanningen ondervraagd. Het resultaat daarvan werd ook vastgelegd: "Middelmatige Flak, maar zware geconcentreerde schade in doel. Vijf-zes kraters veroorzaken zware schade aan de betonnen schuilplaatsen en de havenkant. Toegang tot de aanlegsteiger aan de zuidkant van het bassin afgesneden. Gebouwen ZO en NW van de bunkers beschadigd. Kraters aan noordkant van bassin lijken drijvende bok te hebben beschadigd. Spoorlijn direct ten noorden van doelgebied op drie plaatsen onderbroken."

Dagboeknotitie

Er is ook een dagboeknotitie van een 17-jarige Vlaardingse scholier. Hij schreef: "Mooi weer NW wind. 's Morgens tussen 10 en 11 en ook is middags meerdere malen jachtbommenwerpers op zoek naar V-bases. 15.46-16.00 uur: Luchtaanval door 19 zware bommenwerpers, type Lancaster met zware bommen. Hevige explosies op de E-boot basis nabij Maassluis/Poortershaven. De bommenwerpers komen aanvliegen uit het zuiden, buigen dan precies boven ons hoofd (Vlaardingen) om daar statig vliegend in horizontale vlucht, duidelijk zichtbaar de bommen af te werpen. Er was matig afweer van Vlaardingen tot Hoek van Holland. De bommenwerpers verdwenen richting Noordzee. Vlieghoogte ca. 2000 m, 350 km/u. Luchtalarm Vlaardingen van 15.47 tot 16.00 uur."

Volgende dag

De volgende dag werd een verkenning uitgevoerd door een Spitfire van het No. 542 Squadron. In het rapport, dat na de raid werd opgesteld, is te lezen:

Opgedragen:	18 Lancasters.
Uitgevoerd:	18 Lancasters.
Aangevallen:	18 Lancasters.
Opgedragen tijd:	16.00 uur
Werkelijke tijd:	15.51-15.54 uur.

18 Lancasters wierpen 18 Tallboys uit met een vertragingsontsteking van 0,05 seconden. De strijdmacht viel aan in zeer helder weer en alle bommen werden bij de eerste aanval uitgeworpen. Het bombardement was goed geconcentreerd op het doelwit, waarbij 3 of 4 bommen over het doel heenschoten in de haven ten oosten van de schuilplaatsen. De bemanningen schatten dat 3, misschien 4 directe treffers werden geplaatst. Er was een treffer op de spoorlijn en een bom viel ten zuiden van die lijn. Het doelwit werd snel bedekt door rook die verdere observaties verhinderde. Mosquito verkenner maakte twee fotoruns. Weer: geen wolken. Zicht goed.

36 Opnames per seconde

Dankzij de RAF heeft het Fort nu ook de beschikking over loepzuivere foto's en een film van het bombardement.
De film is gemaakt vanuit een Mosquito, die met drie camera's was uitgerust. Het ging om een elcctrisch bediende Eyemo in de neus met 100 voet filmrol; een vaste electrische Eyemo op gemodificeerd onderstel type 45 in de rom met 200 voet filmrol en een door de navigator vanuit de cockpit met de hand te bedienen Eyemo met 100 voet filmrol.
Iedere camera maakte 36 opnames per seconden en had een Tricoulour roodfilter, waarbij infrarood film werd gebruikt.
De lenzen hadden een focuslengte van 2", 3" en 4" en sluitertijden van f2.8 en f4 werden gebruikt, waarbij de camera in de romp vaststond op f2.8.
De fotoruns werden gemaakt tussen 15.50 en 16.00 uur tussen 10.000 en 13.000 voet (3000 en 3900 m) bij een snelheid van 150-230 knopen in een richting van 280 graden en 50 graden. Het toestel vloog daarbij recht en op gefixeerde hoogte bij de eerste run en in een lichte duikvlucht bij de tweede.

Het verhaal van het No 617 Squadron begint op 21 maart 1943 op RAF Scrampton. Guy Gibson kreeg het commando over het nieuwe squadron. Hij was niet de eerste de beste. Gibson had zich in de eerste oorlogsjaren weten te onderscheiden als een opmerkelijk 'bomber-' en 'night-fighter-' piloot. Gibson mocht zelf zijn crews samenstellen.

Last but not least:

'The Dambusters'

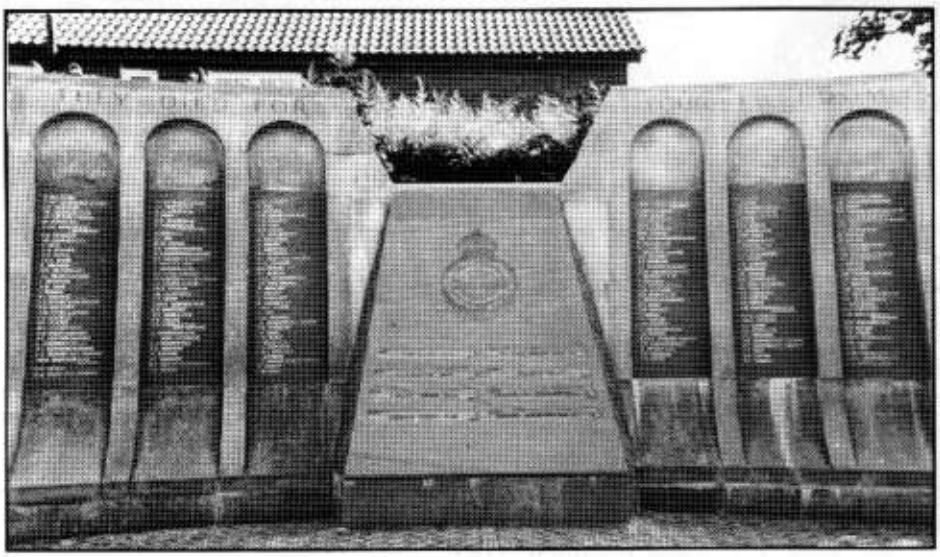

Monument voor het Squadron in Woodhall Spa.

Het 617e Squadron was in het leven geroepen om - met Lancasters - een speciale 'highly-secret operation' uit te gaan voeren. Pas enkele weken voordat de operatie uitgevoerd moest worden, hoorde Gibson waar het om ging: het vernietigen van de Ruhrdammen, waarmee de Duitse industrie een zware slag toegebracht zou kunnen worden.

Voor de aanval op deze dammen (bij de Möhne, Eder en Sorpe) - bekend als 'Operation Chastise'-gingen 19 Lancasters de lucht in. Zij hadden elk een speciaal voor deze gelegenheid door dr. Barnes Wallis ontwikkelde bom aan boord. Om de dammen te kunnen breken, moesten deze mijnen op een hoogte van 60ft worden afgeworpen, terwijl de Lancasters precies 220 mph moesten vliegen.

De eerste Lancaster vertrok op 16 mei 1943 om 21.30 uur vanaf Scampton. Hoewel de aanval een groot succes was, kwamen van de 19 Lancasters en 8 niet terug. Vele bemanningsleden lieten het leven.

Gibson ontving voor deze operatie het Victoria Cross, terwijl 32 andere Squadron leden eveneens een onderscheiding ontvingen.

Overigens verliet Gibson kort na de succesvolle operatie het Squadron. Het no 617 Squadron is daarna nog ingezet bij vele gevaarlijke missies. Zoals bij het bombardement van fabrieken in Frankrijk, waar buitengewone nauwkeurigheid was vereist om te voorkomen dat er ook burgers zouden sneuvelen. Deze aanval werd geleid door commandant Leonard Cheshire. Hij paste daarbij voor het eerst de 'low-level marking' techniek toe, hetgeen het Squadron de reputatie opleverde met name is nachts uiterst accuraat te kunnen opereren.

Tallboy

In juni 1943 liet het Squadron de eerste Tallboy bom (12000 lb) vallen op de spoortunnel in het Franse Saumur, waarmee een voor de vijand buitengewoon belangrijke aanvoerlijn werd doorgesneden.

In september 1944 deed het Squadron vanuit Rusland een aanval op het Duitse slagschip Tirpitz. Een tweede en derde aanval op het schip werden ondernomen vanuit Schotland, samen met het No.9 Squadron. Uiteindelijk kapseisde de Tirpitz in het Trömso fjord.

De drie aanvallen werden geleid door J.B. 'Willy' Tait, die in juli 1944 Cheshire als commandant was opgevolgd.

Op 20 september verloren Gibson en zijn navigator Warwick het leven bij een missie naar Rheydt. Ze liggen begraven in Steenbergen, waar hun Mosquito neerstortte.

Vijf weken na de geslaagde aanval op Poortershaven op 3 februari 1945 werd door C.C. 'Jock' Calder de eerste 'Grand Slam' bom (22.000 lb) gegooid op het spoorwegviaduct in Bielefeld. Het was de zwaarste bom die ooit in een oorlog was ontwikkeld.

De laatste opdracht bracht hen naar een heel bijzondere plaats. Het No 617 Squadron bombardeerde Adolf Hitler's beroemde buitenverblijf - Berghof - nabij Bergtesgaden.

Na de oorlog werden de Lancasters ingeruild voor Lincolns. In 1952 werd het Squadron uitgerust met Canberra jet-bombers.

In 1955 werd het Squadron opgeheven om in 1958 weer opgericht te worden.

In juni 1961 wist S/L Beavis van het Squadron een nieuw wereldrecord te vestigen door non-stop van Engeland naar Australië te vliegen.

Tijdens de Golf-Oorlog namen Tornado bommenwerpers van het Squadron deel aan operaties in Irak. Tijdens 'Operation Desert Storm' betaalde het Squadron een hoge prijs voor hun moed: tijdens een actie verloor men zowel vliegtuigen als bemanningen.

Momenteel heeft het Squadron RAF Lossiemouth in Schotland als thuisbasis.

Openingstijden 199

Het Kustverdedigingsmuseum is in 1998 tot en met november elk eerste weekend van de maand geopend. In juli kan het publiek er uitsluitend terecht op zondag 5 juli. Verder kan men er terecht op 1 en 2 augustus, 5 en 6 september, 3 en 4 oktober en 7 en 8 november.

Op de zaterdag is het museum geopend van 13.00 tot 16.00 uur en op zondag van 11.00 tot 16.00 uur. De toegangsprijs bedraagt *f* 5,- voor volwassenen en *f* 2,50 voor kinderen van 4 t/m 12 jaar en 65-plussers.

Verder is het museum geopend op Monumentendag, zaterdag 12 september.

Rondleidingen

Tijdens de vakantieperiode z er op dinsdag en donderdag rondleidingen, waarvoor men zich minimaal een dag van te voren moet aanmelden bij het GWK op (0174) 386022.

De rondleidingen worden gehouden op 29 en 31 juli; op 5, 7, 12, 14, 19, 21, 26 en 28 augustus, alsmede op 14, 16, 21 en 23 oktober en 30 december. De rondleidingen beginnen om 13.30 uur.

Afspraak

Voor groepen van minimaal 10 personen kunnen er op afwijkende tijden (eventueel ook in de avonduren, maar niet op zondag) rondleidingen worden gehouden. Nadere informatie hierover is verkrijgbaar in het museum op (0174) 382898 of bij coördinator rondleidingen J. Admiraal op (0174) 383387.

Begunstigers

Het Kustverdedigingsmuseum wordt mede in stand gehouden door begunstigers. Men kan begunstiger worden door minimaal *f* 25,- over te maken op rekeningnummer 32.32.90.906 bij de Rabobank; rekeningnummer 81.03.12.328 bij de VSB-bank of Postbanknummer 12.64.57 ten name van de Stichting Fort aan den Hoek van Holland. Met een eenmalige bijdrage van minimaal *f* 500,- wordt men 'Begunstiger voor het leven'. Bedrijven kunnen zich voor minimaal *f* 300,- per jaar aanmelden, waarvoor men een naamsvermelding krijgt op het sponsorbord. Zowel begunstigers al sponsors ontvangen een gezi kaart, waarop tijdens de openingsdagen gratis het museum kan worden bezocht. Verder ontvangt men de 'Fort Ordonnans'.